

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL

Sverige har halkat efter, vi behöver nya vägar och järnvägar

2008-04-15 11:24

För att klara den internationella konkurrensen behöver Sverige bra vägar och järnvägar. Allt för länge har nödvändiga satsningar infrastrukturen fått stryka på foten. Nu presenterar vi ett 10-punktsprogram för att skapa hållbara och effektiva transportlösningar.

Välfungerande infrastruktur krävs för att skapa trygga och attraktiva livsmiljöer, rörlighet på arbetsmarknaden, bra näringsklimat och hållbar regional tillväxt. För ett avlångt och handelsberoende land som Sverige är det särskilt viktigt med ett heltäckande transportsystem där ett finmaskigt vägnät och järnvägar kompletterar varandra.

Under många år har staten eftersatt investeringar och underhåll av järnvägar och vägar. Vägverket och Banverket uppskattar behovet av investeringar i infrastrukturen till ca 250 - 275 miljarder vardera fram till 2013. De statliga anslagen täcker endast ca 40 procent av behoven. I takt med att satsningar uteblir växer klyftan mellan behov och satsade medel. Följden blir trängsel, köer och förseningar i trafiken, bristande tillgänglighet, låg säkerhet och ökade utsläpp.

Även det så kallade underhållsberget växer. Uppskattningsvis 38 miljarder behövs idag för att återställa funktionen i det statliga väg- och järnvägsnätet. Sverige har inte råd med den här typen av kapitalförstöring.

Internationellt sett ligger vi efter. Räknat i BNP per capita satsar till exempel Tyskland ungefär tre gånger så mycket som Sverige på vägar. Även på drifts- och underhållssidan av järnvägsnätet ligger vi långt efter, där Sverige bara satsar hälften så mycket som många andra EU-länder.

Nu presenterar vi ett gemensamt 10-punktsprogram för ett hållbart och effektivt transportsystem:

1. Använd överskotten i statsbudgeten. Osäkerheten är stor kring några av Sveriges viktigaste infrastrukturprojekt. Redan planerade och beslutade väg- och järnvägssatsningar riskerar att skjutas på framtiden. Orsaken uppges vara resursbrist. Samtidigt har staten större överskott i budgeten än på bra länge. För 2008 blir statens budgetöverskott 101 miljarder kronor enligt Riksgälden. Använd en del av överskotten till att investera för framtiden, istället för att betala av på statskulden!

2. Korta planeringstiderna. Det tar ofta många år, ibland årtionden, från identifierat behov till klar väg eller järnväg. Den komplicerade planeringsprocessen med flera parallella regelverk och ibland dubbelprövningar är en anledning till att det tar tid. Bara regeringens tillåtlighetsprövning har i genomsnitt en handläggningstid på närmare två år. Vi vill att lagstiftningen ses över så att handläggnings- och tillståndsprövningstider kortas.

3. Skriv av investeringar successivt. Investeringar i vägar och järnvägar är långsiktiga satsningar för framtiden. Därför är det förvånande att staten betraktar dessa tunga investeringar som engångskostnader i budgeten. Skriv av investeringar i vägar och järnvägar på samma sätt som andra investeringar, successivt.

4. Använd ett relevant branschindex. Mellan 2004 - 2007 var kostnadsökningarna för anläggningsarbeten inom väg- och järnvägssektorn ca 16-17 procent. Samtidigt räknades anslagen bara upp med en procent. På så vis urholkas investeringsramarna snabbt. Staten måste snarast börja använda ett relevant branschindex vid uppräknning av anslagen och värdesäkra planerna.
5. Öka förnyelsen och produktivitetens utvecklingen i anläggningsbranschen. Stimulera konkurrens och förnyelse genom att utveckla upphandlingsprocessen och skapa bättre möjligheter för utländska aktörer att agera på den svenska marknaden. Modernisera avtalen så att det går att utnyttja maskinparken fler timmar per dygn.
6. Minska utsläppen. Transportsektorn står för cirka en tredjedel av koldioxidutsläppen i Sverige. Det finns en stor potential för minskade utsläpp. Bra underhåll och utbyggnad av transportnätet kan tillsammans med satsningar på hållbart resande och miljöteknik minska utsläppen.
7. Satsa på kollektivtrafik. Fler skulle ställa bilen och åka kollektivt om förutsättningarna var bättre. Med effektiv kollektivtrafik kan människors restid kortas. På många håll i landet är det spårbrist som leder till förseningar och att tågens turtäthet inte kan öka. Det behövs stora satsningar på järnvägssystemet. Staten kan dessutom uppmuntra fler att åka kollektivt genom att göra reseavdraget till ett avståndsbaserat system som är oberoende av färdmedel och inte bara premierar bilresor. Och kollektivtrafikkort borde vara en skattefri förmån.
8. Alternativ finansiering och OPS är komplement. Väg- och järnvägsinvesteringar ska huvudsakligen finansieras via statsbudgeten. Privat finansiering (OPS), annan lånefinansiering, eller tillförsel av regionala utvecklingsmedel kan i vissa fall användas som komplement för att kunna öka takten på infrastrukturinvesteringarna. OPS är betydligt mer än en alternativ finansiering, det är en ny upphandlings- och genomförandemetod.
9. Ta ett samlat grepp kring godstransporter. Sverige är ett av världens mest handelsberoende länder. Exporten utgör mer än hälften av vår BNP. För att hävda oss i den internationella konkurrensen måste vi satsa på effektivare logistik, moderna hamnar och terminaler och aktivt arbeta för att föra över godstransporter från väg till järnväg och sjöfart. Sverige bör även sträva efter en ökad harmonisering inom den europeiska järnvägssektorn.
10. Öka de lokala och regionala aktörernas inflytande. Ta tillvara viktiga kunskaper hos kommuner, landsting och lokalt näringsliv. De ser behoven i transportsystemet kopplat till bebyggelseplanering, utvecklingsplaner, EU-projekt, arbetsmarknad, pendling, handel, produktion, förädling, försäljning och annat. Beslut om infrastruktursatsningar bör därför ske med ökat inflytande av regionala och lokala aktörer.

Regeringen har aviserat att infrastrukturpropositionen skjuts fram till i höst. Med vårt 10-punktsprogram kan regeringen hitta framkomliga lösningar för ett konkurrenskraftigt och hållbart Sverige.

Anders Knape, Ordförande Sveriges Kommuner och Landsting

Signhild Arnegård-Hansen, Ordförande i Svenskt Näringsliv

Toni kommentar:

Man kan undra – politikerna i SLTF talar ni inte med era kollegor i kommunerna och landstingen? Sluta slösa med pengar i kollektivtrafiken, frigör kapitalet och satsa detta på konstruktiva satsningar i infrastrukturen, äldrevården, sjukvården, polisen, försvaret det räcker nämligen till alla – bara man ta till sig och lägger ned bidragen till ett sjukt system som länsbolagen utgör.